

Vuosikertomus 2018

ProAgria Länsi-Suomi

Sisältö

Avaintiedot 2018	3
Toimintaperiaatteet	4
Toimitusjohtajan katsaus	5
Hallinto ja organisaatio	6

Palveluryhmäkatsaukset	
ProAgria Maito ja Liha	8
ProAgria Kasvi	11
ProAgria Yritys ja talous	14
ProAgria Tekniikka	16
Maa- ja kotitalousnaiset	19
Satakunnan Kalatalouskeskus	22
Talouden tunnusluvut	24
ProAgria Keskukset valtakunnallisesti	25
Yhteystiedot	30

Kuvat (sivu):

Essi Jokela: 1, 3, 4, 5, 10, 11, 14, 22, 25
 Jukka Kontulainen: 18
 Kimmo Laine: 16
 Riikka Mäkilä: 8
 Katri Salminen: 19

Taitto: Essi Jokela
 4/2019

Avaintiedot 2018

Maatila-asiakkaita	3600
Maitotilapalvelujen asiakastiloja	350
Maaseutuyrityksiä asiakkaina	300
Tukihakemusten neuvontaa	790
Neuvo 2020 -palveluja	800
Viljelysuunnitelmia	620
Luomutilojen viljelysuunnitelmia	50
Maatilojen talouslaskelmia ja liiketoimintasuunnitelmia	200
Sukupolvenvaihdossuunnitelmia	150
Maatilan yhtiöittäminen	25
Tilipalvelujen asiakkaita	240
Kasvukauden aikaisia kasvustokäyntejä (asiakkaita)	120
Työterveyshuollon työolosuhdekäyntejä	175
Kannattavuuskirjanpitoiloja	110
Vesitalouden suunnitelmia	90
Rakennussuunnitelmia	30
Pienryhmissä osallistujia (tiloja)	200
Ruokaneuvonnan tavoittamia kuluttajia	8850
Maisemapalvelujen toimenpiteitä	70
Yhteisöllisissä tapahtumissa osallistuja	470

Toimintaperiaatteet

Missio

ProAgria – Onnistumme yhdessä

Parannamme asiakkaidemme ja kumppaniemme kilpailukykyä ja kannattavuutta sekä edistämme maaseudun kestävästä kehitystä ja hyvinvointia.

Arvot

- Asiakkaan menestyminen
- Maaseudun puolesta
- Osaaminen ja innostus
- Riippumattomuus
- Kestävä kehitys

Toiminta-ajatus

Tarjoamme maatalo- ja maaseutuyrittäjille kilpailukykyä ja kannattavuutta parantavia asiantuntija-palveluja tukeutuen sekä omaan henkilöstöön että muiden asiantuntijaorganisaatioiden osaamiseen.

Talouden neuvot tulivat tarpeeseen

Maataloustuotteiden hinnat olivat edelleen alhaalla, joten maatalojen kannattavuus on ollut heikko jo useita vuosia. Tämä näkyy selkeästi myös ProAgria Länsi-Suomen tärkeimmän asiakaskunnan, maataloyrittäjien palveluiden kysynnässä. Heikko kannattavuus näkyy myös vähäisinä investointeina. Varsinkin kotieläintuotannossa investointien nykyinen taso on liian alhainen, jotta tuotanto voi säilyä nykyisellä tasolla.

ProAgria Länsi-Suomen palveluja käytti kaikkiaan noin 3600 maatalo- ja maaseutuyrittäjästä. Lisäksi asiakkaanamme oli mm. Evira, joka teetti siemenviljelys- ja luomutarkastuksia.

Neuvo 2020 -tilaneuvontajärjestelmä on osoittautunut tarpeelliseksi. Se antaa mahdollisuuden selvittää asiantuntijan tuella maatilan kehittämisen vaihtoehtoja tai miettiä kannattavuuden parantamista.

Vuoden 2017 syksyllä Neuvo 2020 laajeni maatilan nykyaikaistamiseen ja kilpailukykyyn parantamiseen. Siitä tuli heti eniten käytetty Neuvo 2020 -palvelu, kun sitä hyödynsi yli 300 asiakastilaa. Kaikkiaan Neuvo 2020 -palveluita tehtiin viime vuonna 800 kpl.

Maatalouden monipuolinen tuotantorakenne asettaa asiantuntijoidemme osaamiselle monipuoliset vaatimukset. Alueellamme tuotetaan kananmunista, siipikarjanlihasta, sokerijuurikkaasta ja monista vihanneksista yli puolet Suomen tuotannosta. Valtion tuen jatkuva väheneminen asettaa ison haasteensa osaavan ja kattavan asiantuntijaverkoston tarjoamiselle alueen maatalo- ja maaseutuyrittäjille.

Pyrimme hyödyntämään maaseudun kehittämissuunnitelman alueellisia rahoitusmahdollisuuksia mahdollisimman hyvin alueemme maatalo- ja maaseutuyrittäjien hyödyksi. Maatalojen pienryhmätoiminta, maaseutuyritysten neuvonta, uusiutuvan energian tuotannon ja luomutuotannon lisääminen ovat muutamia esimerkkejä hanketoimintamme sisällöstä.

ProAgria Länsi-Suomen varsinaisen toiminnan tuotot olivat 2018 4,2 milj. €. Tuotot kasvoivat edellisestä vuodesta 2 % lähinnä hanketoiminnan lisääntymisestä johtuen. Kustannukset nousivat hieman johtuen henkilötövuosimäärän kasvusta (62 htv, vuonna 2017 60 htv). Valtion määrärahat toimintaan olivat 11 %, hankeavustusten 23 % ja asiakaslaskutuksen 64 %.

28.3.2019 Porissa

Timo Junnila
toimitusjohtaja
ProAgria Länsi-Suomi

Hallinto ja organisaatio

ProAgria Länsi-Suomen hallitus 2018

Puheenjohtaja Olli Alikärri, Koski TL

Jäsenet

Katariina Isotalo, Salo
Matti Leikkanen, Sastamala
Ilkka Mattila, Pori
Riku Olli, Mynämäki
Timo Sairanen, Lieto
Sari Vuorela, Siikainen
Tarja Kiviniemi, Loimaa (Maa- ja kotitalousnaisten edustaja)

Edustajisto 2015–2018

Edustajiston pj. Juha Hämäläinen, Ulvila, Varapuheenjohtaja Lasse Kara, Salo.

Turun seutu: Ali-Keskikylä Raimo Rusko, Kuusela-Virtanen Tiina Merimasku, Raiko Hannu Lieto As, Toivola Kirsi Preitilä, Tuijula Immo Masku

Salon seutu: Kara Lasse Salo, Kymäläinen Kristiina Kruusila, Laitakoski Teemu Kisko, Mikkola Kalle Koski TL, Mänkari Timo Vaskio

Loimaan seutu: Mäntyharju Jarmo Oripää, Nummi Irmeli Loimaa, Salmi Turkka Kumila, Tytykoski Martti Alastaro, Ventto Kalle Loimaa

Vakka-Suomi: Lassila Johanna Kodisjoki, Lehtilä Sirke Laitila, Olli Mikko Nousiainen, Seppä Antti Mynämäki, Vapola Katariina Kalanti

Porin seutu: Aro Pirkko Luvia, Hämäläinen Juha Kaasmarkku, Koskiranta Pertti Lassila, Tammelin Maarit Kaasmarkku, Kalatalouskeskuksen Edustaja Erkkilä Timo Pori

Pohjois-Satakunta: Iltanen Pirjo Lavia, Kivioja Petri Lauhala, Koivula Reetta Sarvela, Markkola Susanna Kihniö, Tammisto Pasi Lohikko

Huittisten seutu: Ali-Rantala Sami Koskioinen, Järä Henry Huittinen, Koiranen Tapani Vampula, Lahtinen Juhani Korkeaaja, Syrjälä Maarit Kanteenmaa

Rauman seutu: Kauppi Merja Kolla, Anttila Mari Panelia As, Laine Minna Eura, Sulin Teuvo Voitoinen, Kankare Eija Säskylä

Länsi-Suomen maa- ja kotitalousnaisten hallitus 2018

Puheenjohtaja Tarja Kiviniemi (Loimaa)

Jäsenet

Sanna Mäki (Salo)
Päivi Mahlamäki (Huittinen)
Tuula Retulainen (Oripää)
Saila Harjamäki (Pori, Lavia)
Sirpa Pietilä (Loimaa, Alastaro)
Maarit Tammelin (Kaasmarkku)

Maitotilavaliokunnan jäsenet v. 2018

Juhani Lahtinen, Kokemäki
Lassi Mäkinen
Leena Kivilahti, Jämijärvi
Marjo Uusi-Kinnala, pj
Johanna Tanni, varapj
Jenna Tamminen

Varalla:

Liisa Niemi, Leena Helkamäki, Mika Höynälä ja Matti Leikkanen.

Asiantuntijajäsenet:

Osuuskunta Länsi-Maidon valitsema asiantuntijajäsen, Matti Leikkanen
Osuuskunta Satamaidon valitsema asiantuntijajäsen, Jenni Ala-Nissi
Faban valitsema asiantuntijajäsen, Liisa Rampa
ProAgria Länsi-Suomen hallituksen jäsen, Matti Leikkanen

ProAgria Länsi-Suomesta mukana:

Riitta Pietilä, Sanna Jääskeläinen ja Timo Junnila.

Kalatalouskeskuksen johtokunnan jäsenet 2018

Lasse Laippala, merialue, varalla Markku Aikko
Ilkka Toivonen, merialue, varalla Arvi Elomaa
Matti Jaakkola, puheenjohtaja
Markku Mäntyranta, sisävesialue, varalla Matti Helle
Timo Erkkilä, merialue, varalla Harri Huhtinen
Markku Suominen, sisävesialue, varalla Jukka Hietamäki
Kari Kojo, sisävesialue, varalla Esko Hyyti
Heikki Salokangas, merialue, varalla Veikko Veneranta
Jouko Marttila, sisävesialue, varalla Tapio Kalli

Järjestötoiminta

ProAgria Länsi-Suomen jäsenyhdistyksiä oli vuoden 2018 lopussa yhteensä 280 ja jäseniä noin 8700. ProAgria Länsi-Suomi ylläpitää yhdistysten jäsenrekistereitä, hoitaa jäsenmaksun keruun ja palautukset yhdistyksille.

Viestintä ja markkinointi

Viestinnän ja markkinoinnin pääpaino on ollut yhä enemmän sähköisissä kanavissa. Viime vuonna kuukausittain ilmestynyt uutiskirjeemme tavoitti 4800 asiakastamme. Lähetimme asiakkaillemme myös kohdistettuja uutiskirjeitä (mm. marja- ja possuposti). Yhdistyskirjeet toimitettiin pääosin myös sähköisinä uutiskirjeinä. Olimme yhteydessä asiakkaisiimme myös ProAgrian sosiaalisen median kanavien kautta (Facebook, Twitter, Instagram, YouTube, LinkedIn).

ProAgria Etelä-Suomen ja ProAgria Länsi-Suomen yhteinen asiakas- ja jäsenlehti Satoa julkaistiin alkuvuodesta. Syksyllä ilmestyi ProAgria-keskusten yhteinen asiakaslehti. Kerroimme julkaisuissa maatalous- ja maaseutuyrittämisen ajankohtaisista asioista, palveluistamme sekä asiakkaidemme onnistumisista. Lehdet tavoittivat alueeltamme yli 10 000 asiakasta ja jäsentä.

Osallistuimme syksyn KoneAgria-näyttelyn järjestämiseen Jyväskylässä yhdessä ProAgria Keski-Suomen kanssa. Kesällä olimme mukana Okra maatalousnäyttelyssä Oripäässä ProAgrian yhteisosastolla.

ProAgria Maito ja Liha

Kuivuus verotti rehusatoja

Kasvukausi oli täysin vastakohta edellisessä sateisille ja kylmille korjuuoloille Länsi-Suomessa. Kesä 2018 oli lämmin ja vähäsateinen, kasvustot kärsivät kuivuudesta ja sadot jäivät heikoiksi.

Ensimmäinen ja toinen säilörehusato jäi monilla alueilla normaalivuosia alhaisemmaksi, kolmas sato oli määrältään suurin. Tilat keräsivät kesän mittaan varastoon kaiken mahdollisen rehun, helpotusta saatiin myös Mavin puolelta Varsinais-Suomen tiloille poikkeusluvalla kerätä ekologisen viherkesannon alat eläintenrehuksi.

Rehujen vähyden takia tilat karsivat eläinmääriä ja rehujen riittävyttä laskettiin tarkkaan maito- ja nurmiasiantuntijoiden avustuksella syksyn mittaan.

Maidon- ja lihantuotannon muutokset ja hinnoittelu

Viime vuoden maidontuotannon väheneminen maassamme oli noin 0,5 prosentin tasolla. Luomumaidon tuotanto jatkoi kasvuaan lisääntyen jopa 10 % valtakunnallisesti. Luomumaidon tuottajia oli valtakunnassa 145 kpl ja Lännen alueella 11 tuotosseurannassa mukana olevaa maitotilaa. Suomessa E-luokan tuottajamaidon keskihinta ilman pitoisuuslisä oli 35,84 senttiä/litra, mikä oli kaksi prosenttia vähemmän edellisvuoteen verrattuna.

Lampaanliha koetaan kuluttajien keskuudessa ekologisesti, eettisesti ja vastuullisesti tuotetuksi lihaksi ja se kiinnostaa entistä enemmän. Suomalaisen lampaanlihan tuotantoa saatiinkin lisättyä edellisvuodesta vajaalla 13 prosentilla. Lännen alueella lammastalous on ollut viime vuosina selvästi kasvava tuotantosuunta. Alueellamme lammastilojen tuotosseurannasta ja tuotantoneuvonnasta vastasi edellisvuosien tapaan Kaie Ahlskog ProAgria Etelä-Suomesta.

Siipikarjanlihan tuotannon kasvu jatkui ja kohosi reiluun 135 miljoonaan kiloon, naudanlihan tuotanto lisääntyi prosentilla 87 miljoonaan kiloon, kun taas sianlihan tuotanto väheni jopa seitsemän prosenttia edellisvuoteen verrattuna.

PtoAgria Liha

Osaamiskeskuksen Kati Kaistinen on tarjonnut sika-asiantuntijapalveluja alueellamme Riitta Pietilän siirryttyä toisen työnantajan palvelukseen.

Tuotosseuranta 120 vuotta

Juhlimme valtakunnallisesti tuotosseurannan 120-vuotisjuhlaa. Tuotosseuranta tehdään, jotta saadaan kerättyä tietoa helpottamaan tilan johtamista ja eläinten jalostusta. Tuotosseurannan avulla lypsykarjan tuotostiedot ovat vertailukelpoisia, ajantasaisia ja luotettavia maassamme, mutta myös vertailukelpoisia kansainvälisesti.

Juhlavuoden huipennus oli KoneAgrian yhteydessä Jyväskylässä järjestetty juhlaseminaari, jossa palkittiin ansioituneita tuotosseurantakarjoja. Alueellamme palkinnon sai Pasi Sukari Eurasta, kategoriassa vasikkakuolleisuus alle 50 lehmän tilat. Tilalle on syntynyt viimeisen viiden vuoden aikana 142 vasikkaa, joista yksikään ei ole kuollut.

Palvelut maito- ja lihanautatiloille

Karjatilojen palvelutarjonta pysyi ennallaan. Tuotannonohjauksen tavoitetapaaminen lanseerattiin keväällä Karjatsekki-palveluna. Ruokinnanpalveluita käytti noin 60 prosenttia tiloista ja tuotannonohjauksen palveluita noin 40 prosenttia tiloista. Nurmipalvelujen määrät pysyivät edellisvuoden tasolla. Tuotosseurannassa oli mukana 327 tilaa ja vähennystä edelliseen vuoteen oli 6,57 %. Eronneet tilat oli pääasiassa tuotantonsa lopettavia tiloja. Liitetaulukossa 1 tarkempia Lännen alueen tuotosseurantatilojen määriä ja tuotoslukuja.

Neuvo 2020 -palvelujen käyttö tiloilla jatkoi nousuaan. Palvelua hyödynnettiin lainsäädännön ja EU-tukien ja tukiehtojen läpikäynnissä sekä Minun Maatilani -ohjelman käytön opetuksessa. Kilpailukykyneuvoa käytti moni taloudellisissa vaikeuksissa oleva.

Maatilayrityksen johtaminen hankkeiden teemana

Johtamalla Aikaa -hanke pienryhmineen päättyi keväällä ja samaan aikaan käynnisteltiin Aikaan On -hankkeen pienryhmätoimintaa.

Aikaa On -hankkeen keskeisenä teemana ovat maatilayrityksen johtaminen, kokonaisuuden hallinta ja arjen pyörittämisen apuvälineet. Pienryhmät antavat tukea, varmuutta sekä innostusta omaan työhön ja arkeen. Eri tuotantosunnat ovat kattavasti mukana toiminnassa. Pienryhmätoiminnan lisäksi hankkeessa tehdään ulkomaan ja kotimaan opintomatkoja sekä järjestetään ajankohtaisia teemapäiviä. Pienryhmiä pyörii eri puolilla aluetamme. Hankkeen yhteistyökumppaneita ovat ProAgria Oulu, Länsi-Maito, Satamaito ja Suomen Siipikarjaliitto ry.

Aikaa On -hankkeen pienryhmät painottuvat johtamis- ja havaintotilapienryhmiin, joiden toiminta alkoi vilkkaana vuoden mittaan. Nurmi- ja lammasprienryhmän toiminta alkoi jo keväällä havaintotilapienryhminä. Havaintotilapienryhmässä valitaan yksi tila vuorollaan havaintotilaksi, jonka valittua prosessia seurataan vuoden ajan ryhmän kesken käytännössä sekä samalla parannetaan havaintotilan kannalta oleellisia toimintatapoja.

Syksyllä aloitti henkilöstöjohtamisen pienryhmät sekä henkilöstöjohtamisen jatkoryhmä sekä siipikarjatuottajien henkilöstöjohtamisen ryhmä.

Oppia haettiin ulkomailta ja kotimaasta

Huhtikuussa järjestettiin johtamis- ja nurmi-aiheinen opintomatka Skotlantiin ja vastaava matka marraskuussa Slovakiaan ja Tšekkeihin. Matkat tehtiin yhteistyössä Farmimatkojen kanssa.

Asiantuntijat keräsivät ja jakoivat uutta tietoa ja käytäntöjä opintomatkoilta ja kansainvälisiltä seminaareilta (Wales, Royal Welsh Granssland Event, EGF-nurmikonferenssi Irlanti, pohjoismaisten nurmiasiantuntijoiden tapaaminen, Norja).

Robottipienryhmän vetäjät kävivät hakemassa oppia Etelä-Pohjanmaalta uusien robottimerkkien toiminnasta ja matkalla oli mukana myös muutamia investointia suunnittelevia maidontuottajia.

Lokakuussa lammasprienryhmä haki oppia Itä-Suomesta.

Järjestettyjä kotieläintilojen teemapäiviä ja tapahtumia

- Seosrehuruokinnan teemapäivä Kankaanpäässä (15 hlöä)
- Sikatilojen kevätpäivä Huittisissa (17 hlöä)
- Okra-maatalousnäyttelyssä Oripäässä ProAgrian osastolla oli monipuolisesti esillä karjatilojen palveluja.
- Varsinais-Suomen karjakerho järjesti Ammujaiset Mustialassa, jossa olimme mukana.
- Naudan poikima-apu ja vasikan ensihoitopäivä Kankaanpäässä (14 hlöä).

NEUVO 2020
VARMUUTTA!
RATKAISUJA!
TULEVAISUUTTA!

ProAgria Kasvi

Toimintaympäristön muutokset

Kasvukausi 2018 oli poikkeuksellisen kuiva. Syksyn sadonkorjuu onnistui hyvin, kun vettä ei tullut. Satomäärät olivat pieniä ja jyväkoot alhaisia. Toisaalta syksy mahdollisti syysviljojen kylvön, joita saatiinkin maahan melko runsaasti. Viljojen laatu oli olosuhteisiin nähden kohtuullinen, ainoastaan kauran hehtolitrapaino jäi todella alhaiseksi. Sääolosuhteet olivat paikkakunnittain erilaisia ja paikoin saatiin ohrasta normaalisatoja. Huonosta kokonaissadosta johtuen pääosalla viljelijöistä kannattavuus heikkeni.

ProAgria Länsi-Suomen alueella toimii Suomen ainoa sokeritehdas, tärkkelysperunatehdas ja Apetit vihannesjalostamo sekä pienempiä vihannespakkaajia ja jalostajia. Alueen teollisuuteen on tehty investointeja viime vuosina ja edellytyksiä erikoisviljelykasvien lisäämiselle alueella on olemassa. Erikoiskasvien viljelyn kautta saadaan lisäarvoa alueen viljelijöille ja muille toimijoille. Erityisesti sokerijuurikkaan viljelyalaa on mahdollista kasvattaa huomattavasti.

Kotieläintaloudessa Satakunta ja Varsinais-Suomi ovat erityisesti siipikarjan ja sikojen suhteen vahvaa aluetta. Siipikarjan tuotteiden jalostukseen ja teurastukseen on tehty investointeja, mikä luo maataloilille mahdollisuuksia tuotannon kehittämiseen ja laajentamiseen jatkossa. Viljelijöiden lukumäärä on laskenut 3–5 % vuosivauhtia. Toisaalta keskipeltoala ja keskieläinluku on noussut ja kotieläinten kokonaislukumäärät ovat säilyneet ennallaan. Rakennekehityksen arvioidaan jatkuvan samanlaisena tai jopa kiihtyvän seuraavina vuosina.

Kasvinviljelyn palvelut

Kasvinviljelytiloilla tilakoko on kasvanut tasaisesti ja osalla tiloista maataloustoiminta on osa-aikaistunut. Kehityksen seurauksena viljelijät tarvitsevat palveluja optimoidakseen tuotantopanosten käyttöä ja viljelyn intensiivisyyttä. Samaan aikaan kiristyvät lainsäädäntö ja tukien ehdot edellyttävät kirjanpidolta ja suunnitelmilta äärimmäistä tarkkuutta.

Viljelysuunnittelu-palvelussa asiakas varmistuu tukiehtojen ja lainsäädännön vaatimusten huomioimisesta viljelyssään. Rajoitukset tuovat haasteita erityisesti, kun suunnitellaan kotieläintilojen lannan käyttöä pelloilla. Kotieläintilojen viljelysuunnittelu muodostuu kokonaisuudesta, jossa pyritään hyödyntämään tilalla muodostuva lanta ja tuottamaan laadukasta rehua tai valkuaista karjalle kustannustehokkaasti. Kasvinviljelytilalla suunnitellaan markkinatilanne huomioiden optimaalinen kasvivalikoima ja tuotantopanosten käyttö tavoitelaadun saavuttamiseksi. Viljelysuunnitteluasiakkaille tehdään usein myös sähköinen tukihakemus.

Maitotilojen kehityslukuja	Länsi 2018	Koko maa 2018
Tuotoseurannassa olevat:		
Karjojen määrä	327	4063
Lehmien määrä	14 931	213 931
Lehmiä kpl/karja	45,7	45,6
Lehmiä luomutilalla kpl/karja	76,4	60,3
Tuot.seur. lehmien %-osuus	87,4	83,8
Tuot.seur.lehmät AY, %	53,9	48,6
Tuot.seur.lehmät HOL, %	43,5	49,6
Tuot.seur.lehmät SK, %	1,5	1,1
Virallisten karjojen tuotostulokset*		
Virallisten tuotosten osuus lehmistä %	91,57	86,86
Keskituotos kg	9623	9795
EKM maitoa/lehmä	10 141	10 289
Rasva-%	4,36	4,3
Valkuais-%	3,51	3,52
Keskipoikimakerta (elossa olevat)	2,55	2,52
EKM kg/elinpäivä (elävät)	14,4	14,4

* laskettu vain tuotoseurannassa mukana olevien virallisten karjojen keskiarvona.

Taulukko 1.

ViljelyKasvu-palvelussa neuvonta on intensiivisempää. Viljelysuunnittelun ja talouden laskennan lisäksi käydään kesällä pelloilla ja annetaan suosituksia kuluvaan kasvukauden toimenpiteiksi. Lisäksi neuvontapalvelua käyttäville viljelijöille järjestetään koulutuksia, joissa haetaan parhaita käytäntöjä tilojen käyttöön. Lohkopankista on saatavissa kasvintuotannon talouteen vertailutietoa muista tiloista. Palvelussa on erilliset ryhmät vilja- ja nurmitiloille. Viljavuusunäytteiden GPS-paikannettu näytteenotto-palvelu täydensi viljelysuunnittelupalveluiden palveluvalikoimaa. Lisäksi tarjottiin palveluja tukihakemuksen täyttöön, ympäristötuen lisätoimenpiteisiin liittyen sekä järjestettiin kasvinsuojelukoulutuksia. Asiantuntijat tekivät myös siemenviljelystarkastuksia ja siemennäytteenottoja.

Kasvinviljelytiloille tehtiin viime vuonna eniten sukupolvenvaihdoksiin, viljankuivureihin, viljavarastoihin ja salaajituksiin liittyviä investointilaskelmia ja liiketoimintasuunnitelmia. Viljelytilat käyttävät myös tilipalveluita. Tilipalveluasiakkailla on mahdollisuus teettää tilinpäätökseen liittyvä tulosaalyysi. Tulosaalyysissä on mahdollista vertailla tuloksen kehitystä eri vuosien välillä. Tulosaalyysiin on mahdollista saada vertailutiedoksi muiden vastaavien tilojen keskiarvotiedot, mikä auttaa havaitsemaan oman tilan kehityskohteita.

Varsinais-Suomessa ja Satakunnassa AikaaOn -hankkeen kautta tarjottiin viljelijöille koulutusta, retkiä ja toimintaa pienryhmissä. Pienryhmissä keskityttiin benchmarking-toimintamallin tehokkaampaan käyttöön ja sitä kautta suurempaan hyötyyn.

Maan rakenneasioita käytiin läpi OSMO-hankkeen pienryhmissä. OSMO-hanketta toteutetaan yhdessä Ruralia-instituutin ja ProAgria Etelä-Pohjanmaan kanssa. Hanke tarjoaa täsmätietoja ja uusia näkökulmia maan kasvukunnon hoitoon.

MikäData-hankkeessa on kuvattu peltoja dronella ja sekä hankittu alueen satelliittikuvia. Kuvista on etsitty satovaihteluja ja vaihteluun vaikuttavia tekijöitä. Dataan on yhdistetty mm. pelloilta kerättyjä satokartoitustietoja. Täsmäviljelyn kehittämiseen on runsaasti mahdollisuuksia erityisesti Satakunnassa ja Varsinais-Suomessa, joissa viljely on intensiivistä.

Neuvo 2020 -palveluille tilausta

Kasvintuotantotiloille voidaan Neuvon kautta tarjota palveluja ympäristöön, kasvinsuojeluun, luomuun ja energiaratkaisuihin. Eniten Neuvoa on hyödynnetty ympäristökorvauksen toimenpiteiden neuvonnassa. Jatkossa lisääntyvää kysyntää on mm. luomussa, kasvinsuojelussa ja muihin tukiehtoihin liittyen. Neuvo-palvelut ovat viljelijälle maksuttomia ja toimiva tapa varmistua lainsäädännön ja tukiehtojen oikeasta noudattamisesta tilalla.

Luomu kiinnostaa

Yhä useampi viljelijä oli kiinnostunut selvittämään luomutuotannon mahdollisuuksia tilallaan ja kysyntä luomuneuvontaa kohtaan jatkoi kasvamisestaan. Asiakkaamme käyttivät aktiivisesti Neuvo 2020 -palvelua luomutuotantoon siirtymistä suunnitellessaan ja toteuttaessaan. Luomutilat käyttivät palvelua myös luomutilan tukiehtojen selvittämisessä, luomuvalvontaan valmistautumisessa ja tuotannon kehittämisessä. Luomukurssija pidettiin kaksi 2018 keväällä. Uutta Kasvua Luomusta – Osaamisella kannattavuutta Satakuntaan -tiedonvälityshanke jatkoi toimintaansa. Luomutietoa, -osaamista ja mallia parhaista käytännöistä jaettiin pellonpiennar- ja infotilaisuuksissa sekä retkillä. Uutta Kasvua Luomusta -hanketta toteutetaan yhdessä Satafood ry:n ja Pyhäjärvi-Instituutin kanssa.

Varsinais-Suomen puolelle käynnisteltiin oma Luomumpi Varsinais-Suomi -tiedonvälityshanke. Hankkeessa jaetaan kokemuksia ja hyviä käytäntöjä luomutuottajien ja luomusta kiinnostuneiden kesken sekä tuotetaan uusia, innovatiivisia tiedotusmateriaaleja. Hanke toteutetaan yhdessä Ammattiopisto Livian ja Axxell Brusabyn kanssa. Luomuasiantuntijamme tekivät edellisten vuosien tapaan myös luomutarkastuksia alihankintana Eviralle.

Puutarhatuotannon palvelut

Kevät tuli yllättäen kuivana ja kuumana myös puutarhakasvisektorille. Kuivuus ja kuumuus hidastivat etenkin pienisiemenisten vihannesten alkuunlähtöä. Itämiseen meni etenkin juureksilla hyvinkin kuukausi. Taimettuminen oli hyvin epätasaista ja osa ei lähtenyt kunnolla lainkaan. Taimista istutettavat kasvit kärsivät veden puutteesta. Idätyskastelu ja sadetus nousivat kullannarvoisiksi keväällä ja kesällä. Kaikki mahdollinen kastelulaitteisto otettiin käyttöön ja kesän mittaan kasteluvesi loppui monesta paikasta.

Tuholaispaine oli pääosin maltillinen lukuun ottamatta porkkanakemppiä, jonka lento alkoi hitaasti mutta oli pitkä ja tuhoisa. Kempin levittämä Liberibakteerisaastunta oli Satakunnassa ja Varsinais-Suomessa varmasti monelle koko viljelyhistorian pahin. Kesän aikana jouduttiin miettimään, mitä tulevaisuudessa voidaan tehdä, kun markkinoilla olevat valmisteet eivät kemppiin tehonneet. Monet päätyivät talven aikana hankkimaan tuholaiverkkoja useita satoja hehtaareja etenkin Varsinais-Suomessa. Satovaihtelut vihannestuotannossa olivat hyvin suuret. Parhaiten pärjäisivät ne, joilla oli mahdollisuus kastella peltojaan. Osa sai huippusatoja, mutta erityisesti varasto- ja teollisuusporkkanan sadoissa jäätin yleisesti alhaiselle tasolle. Syksyn ja talven mittaan tuotteista saatu hyvä hinta on kompensoinut sadon määrää.

Peruna menestyi vihanneksi paremmin kuumuudessa, vaikka peruna ei pidä kuumasta lämpötilasta. Perunaa sadettiin myös ja ruttopaine oli koko kesän alhainen. Perunasadot olivat keskimäärin hyvät.

Heinäkuun lopulla gammayökkönen rantautui Suomeen valtavana määränä ja aiheutti ongelmia monille viljelykasveille ja ruiskutuksiin saatiin hätälupia Tukesilta.

Puutarha- ja perunatuotannon palveluissa tehtiin viljelysuunnitelmia, tukineuvontaa, tuholaistarkkailua sekä talouslaskelmia edellisten vuosien tapaan. Varsinkin kesä oli haasteellinen, kun kasvuun lähtö oli hidasta ja tuholaistarkkailua tehostettiin kovan tuholaispaineen takia. Porkkananviljelijöiden kanssa aloitettiin pienryhmätoiminta Aikaa On -hankkeessa. Lisäksi ProAgria Länsi-Suomi oli mukana Luken, HAMKin ja ProAgria Etelä-Suomen ja Pohjois-Savon yhteisessä Resurssitehokas Vihannestuotanto (ReVi) -hankkeessa, jossa oli mm. lannoituksen liittyviä tilakokeita. Useita pellonpiennarpäiviä järjestettiin ja käytiin parilla ulkomaanopintomatalla kuluneen kesän aikana.

Eri keskusliikkeiden vaatimat sertifiointit työllistivät edelleen ProAgriaa, sillä yritykset kaipaivat runsaasti neuvontaa laatuajurjestelmien valmisteluun. Luomuvihannesten tuotannon kiinnostus lisääntyy koko ajan, kun markkinolla on ollut kiinnostuneita luomun ostajia. Puutarhatuotannossa neuvontapalveluiden tarve on selvästi kasvanut viime vuosina ja luo paineita lisäresurssien hankkimiseksi.

Myös mansikalle kesä 2018 oli erittäin haasteellinen. Kuuma ja kuiva sää lisäsi kastelun tarvetta ja kypsytti sadon aikaisin. Lämpöstressi pienensi marjakokoa ja sai tuholaiset liikkeelle. Etenkin ripsiäisistä oli riesaa tunneissa ja vattukärsäkkäistä avomaalla. Myös kukinnan aikainen halla teki paikallisesti paljonkin tuhoa. Satokausi alkoi pari-kolme viikkoa edellisvuotta aikaisemmin ja mansikka kukki koko maassa samaan aikaan. Sadon pelättiin kypsyvän yhtä aikaa joka puolella ja vaikuttavan hintatasoon. Juhannuksen viileämpi sääjakso kuitenkin hidasti mansikan kypsymistä hieman, ylitarjontaa ei tullut ja hintakin pysyi hyvänä. Haasteista huolimatta mansikasta kerättiin kohtalainen sato. Avomaan vadelman satotasot romahtivat talvituhojen takia. Kukinta onnistui hyvin mutta talven aiheuttamat tuhot näkyivät monella pellolla. Tunnelivadelmasta saatiin normaali sato ja avomaan katoa pystyttiin sillä jonkin verran paikkaamaan. Kokonaissato jäänee alle miljoonaan kiloon. Muiden marjojen satotasot olivat lähellä normaalia, jos kastelusta pystyttiin huolehtimaan.

SataVarMa-hanke jatkoi mansikanviljelyn kehittämistyötä. Uusia lajikkeita istutettiin lisää ja syyslannoituksen ja syysharson käytön vaikutusten tutkimusta jatkettiin. Ammattiopisto Liviaan rakennettiin mansikan kerrosviljelyjärjestelmä. Tammikuussa järjestettiin mansikan taimituotantoon keskittyvä infopäivä ja kesäkuun pellonpiennarpäivässä neuvoja Nauja-Lisa Jensen Tanskasta kertoi mansikan kukkavana-analyseista. Vuoden suurin ponnistus oli syksyn opintomatkan järjestäminen Belgiaan ja Saksaan. Tutustuimme valtaviin logistiikka-alan Fruit Logistica -messuihin Berlinissä ja mansikka-parsamesuihin Karlsrühessä.

ProAgria Yritys ja talous

Maatilojen taloussuunnittelu

Maatalouden luopumistukijärjestelmä päättyi vuoden 2018 lopussa. Sukupolvenvaihdosten suunnittelussa ja toteutuksessa luopumistuen päättyminen näkyi kysynnän kasvuna. Vuoden aikana olimme toteuttamassa omistajavaihdosta 150 maatilayrityksessä.

Vuoden 2018 alusta voimaan tullut lakimuutos, jonka myötä varainsiirtovero poistui yhtiöittäessä maataloilla, ei tuonut suurta lisäystä maataloosakeyhtiöiden muodostamiseen. Vuoden aikana asiantuntijoidemme toimesta perustettiin 25 uutta maataloosakeyhtiötä. Lisäksi tehtiin Neuvo 2020 -palvelun avulla yhtiöittämisselvityksiä, joista kuitenkin monet jäivät vielä jatkoharkintaan.

Neuvo 2020 maatilan nykyaikaistaminen ja kilpailukyyn parantaminen -osiolla voidaan toteuttaa sukupolvenvaihdos- ja yhtiöittämisselvitysten lisäksi mm. toiminnan ja tuotannon kehittämissuunnitelmia, kassabudjetointia, tuotantokustannusten laskentaa. Maatilan kilpailukyky -palveluita tehtiin vuoden aikana yli 300 kpl.

Asiantuntijamme osallistuivat liiketoiminnan suunnitteluun sekä kannattavuus- ja maksuvalmiuslaskentaan 200 tilalla, joka on sama määrä kuin vuosina 2016 ja 2017.

Tilipalvelut

Tilipalveluasiakkaita oli 240 kpl. Vuoden 2018 aikana panostettiin yhtiömuotoisien maatilojen kirjanpitoihin sekä sähköisten palvelujen lisäämiseen.

Kannattavuuskirjanpito

Länsi-Suomi edustaa n. 15 % kannattavuuskirjanpitoaloista. Alueemme on erityisen tärkeää siipikarja- sika- ja puutarhatuotantoaluetta. Alueelta palautettiin 107 tilan kirjanpitoaineistot. Maatalouden heikentynyt kannattavuus näkyi myös näissä aineistoissa. Jatkossa onkin entistä tärkeämpää tuntea

oman tilan taloudellisiin tekijöihin vaikuttavia tekijöitä sekä tilan heikkoudet ja vahvuudet. Kannattavuuskirjanpidon aineisto ja raportit tuottavat hyödyllistä tietoa tilalle talouden seurannan, suunnittelun ja ennakoinnin tueksi. Vuonna 2018 käsitelty aineisto on tärkeä myös siksi, että sen avulla käydään todennäköisesti uuden ohjelmakauden tukineuvotteluja EU:n komission kanssa.

Pitkään kannattavuuskirjanpidossa mukana olleita tiloja palkittiin Loimaalla syksyllä järjestetyssä tilaisuudessa.

ProYrityksen palveluilla oli kysyntää

Koko Länsi-Suomen alueella on menossa positiivisen kasvun ja uudistumisen aikakausi. Laivateollisuuden vahva veto näkyy metallin alihankintayritysten investointeina ja ammattitaitoisten työntekijöiden sataprosenttisenä työllistymisenä.

ProYritys-neuvontahankkeessa palveltiin 230 maaseutuyritystä ja mukana oli 29 eri toimijaa. Neuvontatapahtumia oli 485 kpl ja keskimääräisesti yritysakohtaisesti annettiin 3,5 tuntia neuvontaa. Asiakasyritykset investoivat ja kehittivät toimiaan 18,8 miljoonan euron kokonaiskustannusarvoilla ja tukea haettiin edellä mainittuihin toimiin 3,9 miljoonaa euroa.

Satakunnan maakunnassa metallin alihankinta, elintarvikkeiden jatkojalostus ja teollisuuden huoltopalveluliiketoiminta jatkavat toimialoina isompien investointien joukossa. Jätteenkäsittely ja -kierrätys sekä energian tuotanto ovat edelleen myös mukana investoivissa yrityksissä. Matkailuun, ohjelmajärjestelyihin sekä ihmisten kuin eläintenkin hyvinvointiin liittyviä palveluyrityksiä nousi ja kehitti toimintaansa.

Ratsastuskouluja ja hevosten täyshoitotalleja valmisteltiin ja suunniteltiin koko Länsi-Suomen alueella, edellytyksiä kannattavaan toimintaan suhteessa olemassa olevaan tarjontaan mietittiin ja laskettiin todella tarkasti.

Yrityspalvelun asiakkaat kaipaavat apua erityisesti sähköisessä asiointissa, kuten Suomi.fi- ja Hyrrä-palvelun käytössä. Yhteistyötä tehdään ELY-keskusten, Leader-ryhmien ja elinkeino-yhtiöiden kanssa. ProYritys-hankkeella on merkittävä rooli maaseuturahaston kautta rahoitettavien yritysten investointihankkeissa.

Yritysasiantuntijoilla on vankka ja monipuolinen kokemus. Huippuosaamisesta kertoo mm. se, että kaikki kolme asiantuntijaa ovat olleet ”mylläreinä” eli yritys- ja elinkeino- ja elinkeino-yhtiöiden kehittämishankkeissa KasvuOpenissa. KasvuOpen on kaikille pk-yrityksille avoin sparrausohjelma, jonka tarkoituksena on auttaa sekä pitkään toimineita että startup-vaiheessa olevia pk-yrityksiä.

ProAgria Tekniikka

Rakennusneuvonta ja -suunnittelu

Maatalouden rakentaminen säilytti vuonna 2018 varsin hyvin tasonsa. Investoinnit painoutuivat entistä suurempiin yksiköihin, jolloin investointitaso säilyy hyvänä. Tuotantorakentaminen oli edelleen voimakasta Varsinais-Suomessa sekä Pohjanmaan maakunnissa. ELY-keskukset rahoittivat ennätysmäärän maatalojen investointeja ja nuoren viljelijän aloitustukia.

Investoinnin tarveselvitys (12 kpl) on asiakkaalle hyvä työkalu erilaisten ja kustannuksiltaan eroavien vaihtoehtojen vertailuun. Rakennuspuolen Neuvo 2020 tuotantoeläimet -osion palveluja tehtiin vuoden aikana 22 kappaletta. Niissä selvitettiin esimerkiksi eläinten olosuhteita ja tilavaatimuksia sekä vaihtoehtoisia tilaratkaisuja.

Rakennussuunnittelullemme riitti kysyntää koko vuoden ja uusien maatalojen rakennushankkeiden määrä oli kuluneen vuoden aikana lähes edellisvuoden tasolla. Hankkeista kotieläinrakennuksia oli 60 % ja viidennes kaikista suunnitelmista kohdistui erilaisiin varastorakennuksiin kuten konehalleihin ja tuotevarastoihin.

Suunnitelmia teimme 31 kohteeseen ja kaikkiaan 20 erityyppiseen rakennukseen. Kotieläinrakennusten lisäksi suunnitelmia tehtiin myös asuinrakennuksiin, talousrakennuksiin, venevarastoon ja kasvihuoneisiin.

ProAgria Länsi-Suomen rakennussuunnittelupalvelu päättyi vuoden 2018 lopussa Seppo Jokiniemen jäädessä eläkkeelle. Tästä syystä uusia töitä ei loppuvuonna enää aloitettu, joten suunnitelmien määrät eivät ole aivan vertailukelpoisia edelliseen vuoteen.

Tuotevarastot: Konevarastot, viljasiilo, laakasiilo, tuotevarastot	7 kpl
Lämpökeskukset	1 kpl
Navetta, Kasvattamot	3 kpl
Kuivuri	1 kpl
Sikala	1 kpl
Kanalat, kalkkunakasvattamot	3 kpl
Lietesäiliöt, lantalat	7 kpl
Muut rakennus suunnittelukohteet	9 kpl
Asuinrakennus, keittiösuunnitelma, työtilat, huoltotila	6 kpl
Kustannusarviot	20 kpl
Erilliset asemakuvat	2 kpl

Okra 2018 -näyttelyn tilavierailukohteet, kuten kuivurit, juustola ja salaojatyönäytös olivat kaikki suunnittelemissamme kohteita.

Suunnitteluun liittyviä asiakaskäyntejä eri tiloilla tehtiin vuoden aikana kaikkiaan 46 kpl. Tarjosimme asiakkaillemme myös puhelinneuvontaa ja riippumatonta asiantuntemusta. Valmistuneita kohteita huomioitiin hyvin esimerkiksi Maaseudun Tulevaisuus ja Käytännön Maamies -julkaisuissa.

Vesitalousneuvonta ja -suunnittelu

Salaojaneuvonnan kysyntä oli runsasta: suunnitelmien paalutuksia oli 100 hehtaaria edellisvuotta enemmän. Kahden edellisen vuoden syksyn huonot sääolosuhteet siirsivät töitä vuoden 2018 kesän hyviin olosuhteisiin ja kuivaan syksyyn.

Paalutustöiden kappalemäärä kasvoi edellisvuoden 32 työmaasta 40 paalutustyökohteeseen. Osa työmaista oli pinta-alaltaan varsin suuria. Suunnitelmien kartoitustöitä tehtiin kuivissa olosuhteissa vuoden loppuun asti ja varsinaiset suunnitelmat valmistuvat vasta 2019 vuoden talvella.

Sirppujoen varteen Kalantiin rakennettiin 2018 vuoden syksyllä biosuodattamo peltojen salaojavesien puhdistamiseen. Suodattamossa testataan, kuinka paljon ojaviesien sisältämistä ravinteista ja raskasmetalleista voidaan pidättää biohiilen ja puuhakkeen seoksella. Menetelmään on otettu mallia USA:sta, eikä vastaavaa ole aiemmin testattu Suomessa maatalouden vesiensuojelukeinona. Biosuodattamon pilotointi on osa Sirppujoen vedenlaadun ja tulvasuojelun parantaminen -hanketta, jota toteuttavat yhdessä Turun ammattikorkeakoulu ja ProAgria Länsi-Suomi. Vesitalousneuvontaa suoritettiin myös MTK-Varsinais-Suomen MAVEKA hankkeelle, SM-kyntökilpailuissa Somerolla sekä ProAgrian osastolla Okra-näyttelyssä. Hankkeiden avulla on voitu edistää maan kasvukuntoon sekä vesitalouteen, happamiin sulfaattimaihiniin, salaojitukseen ja peruskuivatushankkeisiin liittyvää neuvontaa.

Kuivatuskartoituksia ja neuvontaa tiloilla tehtiin myös osana Neuvo 2020 -järjestelmää ja Neuvopalveluiden kysyntä lisääntyi hieman vuoden aikana. Neuvontaa ja kuivatuskartoitusta Neuvopalveluiden avulla tehtiin yhteensä 28 tilalle. Heikommille ja erilaisille ongelmaloikoille on yhdessä viljelijöiden kanssa voitu etsiä erilaisia parannusvaihtoehtoja.

Vesitalousasiantuntijoiden toiminta jakaantui päätuotteille v. 2018 seuraavasti:

Uudet salaojasuunnitelmat 37 kpl 325 ha, joista uusia säätösalojituksia 70 ha.

Täydennysojitusuunnitelmat 28 kpl 385 ha, joista uusia säätösalojituksia noin 80 ha.

Valtaojien putkitus- ja perkaussuunnitelmia yhteensä 15 kpl

Salaojasuunnitelmien paalutukset 40 kpl 360 ha

Salaojakarttatilauksia oli vuoden aikana 83 kpl

Kaikkiaan suunnitelmatilauksia saimme vuoden aikana 89 kpl.

Yhdyskuntarakentaminen tielinjausten ja erityyppisten rakennettavien putkilinjojen ja sähkökaapelien vaikutuksesta aiheuttaa jatkuvasti salaojien korjaussuunnittelua. Tilaajina ovat olleet useat tierakenteiden suunnittelua tekevät suunnittelutoimistot. Perinteisen vesitaloussuunnittelun lisäksi tehtiin, kosteikkosuunnitelmia, maa-ainesten ottosuunnitelmia, uusinta- ja korjaussuunnitelmia, nykyarvolaskelmia sekä valmistumistarkastuksia. Toimintaan on edellisvuosien tapaan kuulunut yhteistyö Salaojayhdistys ry:n, Ely-keskusten, alueen salaojaurakoitsijoiden sekä putki-, tarvike- ja laitetuottajien kanssa.

Energianeuvonta

Energian Neuvo 2020 -palvelua hyödynnettiin runsaasti (30 kpl), pääasiassa aurinkosähköön liittyen. Kansainvälisessä DIY OFF-Grid hankkeessa pyritään esittelemään sähköverkon ulkopuolisia energiantuotantotapoja. Off-Grid tarkoittaa irtautumista sähköverkosta ja omavaraisuuteen tähtävää elämäntapaa.

Valtakunnallisessa energiayrittäjyyden koordinaatiohankkeessa kumppaneina ovat Bioenergia ry., AF-Innova ja ProAgria Keskusten Liitto. Hanke toimii alueellisten energiayrittäjyyttä edistävien hankkeiden ”sateenvarjohankkeena” ja tekee tiivistä yhteistyötä maaseutuverkoston sekä työ- ja elinkeinoministeriön uusiutuvan energian toimialan kanssa. Hanke toteuttaa yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa mm. energiayrittäjyyskoulutusta, tiedonhankintamatkoja, innovaatioklinikoita sekä tiedottaa nettisivuillaan sekä somessa toimialan tapahtumista ja uusista innovaatioista.

Maatilan älykäs energiajärjestelmä -hankkeessa yhteistyökumppaneina on kolme alueellista energiayhtiötä. Hanke toteuttaa sähkön ja lämpöenergian tilakohtaisen tuotannon ja käytön ohjausjärjestelmän, jolla ohjataan energian kulutusta taloudellisesti mahdollisimman järkevästi.

Vähähiilinen maaseutu -hankkeessa järjestettiin runsaasti tapahtumia tai oltiin osallisena järjestelyissä. Lisäksi hanke organisoivat huhtikuussa verkostoitumismatkan Viroon.

Biomeiler-hanke päättyi onnistuneesti, sillä biomeiler hyväksyttiin energiantuottajaksi. Biomeiler on haketta tai muuta biohajoavaa materiaalia hyödyntävä kertakäyttöinen lämmityslaitte, joka on tarkoitettu pieniin lämmöntarvetehoihin. Okra-maatalousnäyttelyyn rakennettiin biomeiler näyttelyvieraiden tutustumiskohteeksi.

Länsi-Suomen maa- ja kotitalousnaiset

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET
LÄNSI-SUOMI

Maa- ja kotitalousnaisten vuosi alkoi teemalla Hyppää hyvän kierteseen – vastuullisilla valinnoilla kestävä kehitys. Valtakunnallinen liikuntakampanja oli Loikkaa liikkeelle, johon alueemme yhdistykset osallistuivat innolla järjestäen runsaasti yhteisiä liikuntatapahtumia myös perinteisenä Impin päivänä. Hyvinvointipäivä kokosi reilut sata osallistujaa Kankaanpään kuntoutuskeskukseen Hyppää hyvän kierteseen -teemalla. Toteutimme 1918 sisällissodan muistohetken kahvituksen 800 henkilölle Turun Tuomiokirkkotorilla. Keväällä järjestimme yrittäjäkoulutuksia ja -retkiä. Kesällä olimme mukana monissa yleisötapahtumissa; OKRA maaseutunäyttelyssä vieraili Ruokahukka opastaen ruokahävikin pienentämiseen, lähiruokahankkeemme Sikses parasta Satakunnasta oli esillä SuomiAreenassa sekä lukuisissa pienemmissä tapahtumissa. Saimme Viking Lineltä kutsun koota yhdistysten edustajat mukaan järjestöristeilylle (61 osallistujaa). Olimme mukana Turun ruoka- ja viinimessuilla ruokahävikiteemalla sekä opastimme hapankaalin valmistukseen yhteistyössä Rasilaisen hapankaalituotteiden kanssa. Olimme mukana Melan ja MTK:n kanssa järjestetyissä hyvinvointipäivissä Satakunnassa ja Varsinais-Suomessa. Yhdistyksen vuosikokous toteutettiin Suttilan seurantalokalliolassa yhteistyössä Huittisten maatalousnaisten kanssa.

Ruoka-, ravitsemus- ja kotitalousneuvonta

Ruokakursseilla käytimme alueellamme tuotettuja ja jatkojalostettuja tuotteita mahdollisimman monipuolisesti. Luonnontuotteet villiyrteistä sieniin (4 kurssia) saivat hyvin väkeä liikkeelle. Valtakunnallisena hankkeena toteutimme Ruokahukka ruotuun – katse vesistöihin hanketta 45 erilaisessa tilaisuudessa. Toimme kuluttajille tietoa mahdollisuuksista vaikuttaa ympäristön, erityisesti vesistöjen tilaan omilla

valinnoillaan. Tavoitteena oli myös edistää ravinteiden kierrätystä sekä vähentää ruokahävikkiä ja aktivoida vapaaehtoista vesienhoitotyötä havainnollistamisen ja positiivisen viestinnän avulla. Ruokakurssien (30 kurssia) aiheissa korostuivat erilaiset proteiinilähteet, lähi- ja kasvisruoka, riistaruoika, pure perunaa ja suussa sulavaa suklaasta. Viuhkaprojektille pidimme 10 villiä vihannesta -luennon. Lisäksi olimme mukana erilaisissa teema- päivissä (3) sekä pidimme luentoja ravinnosta ja ruoasta.

Toteutimme yhteistyössä Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksen hankkeita; Terveyttä edistävät välipalat -toiminta (12 tilaisuutta), Suositukset käyttöön (6 tilaisuutta) sekä olimme mukana Ruokatreffit keittiössä -aineiston valmistelussa. Jatkoimme yhteistyötä mm. Satamaidon meijerin kanssa toteuttaen tuote-esittelyitä (5 kpl). Asiantuntijayhteistyötä teimme alueen muiden ruoka-alan toimijoiden, kuten Pyhäjärvi-instituutin ja Satafoodin Satakunnasta – Sikses parasta -lähiruokahankkeen sekä Turun yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen Brahean kanssa. Satakunnan kalatalouskeskuksen Kalaoppia kouluihin -hankkeen koulutuksissa (5 kpl 88 oppilasta) oli mukana ruoka-asiantuntijamme. Olimme myös mukana valtakunnallisen kalastuspäivän toteutuksessa Nakkilan Arantilankoskella tavoittaen noin 100 koululaista ja 20 aikuista.

Maiseman- ja luonnonhoito

Maaseudun viihtyisyyden ja elinvoimaisuuden lisäämiseksi kehitettiin nykyisiä maaseutumaiseman ja kulttuuriympäristön hoitoon liittyviä palveluja. Palveluja markkinoitiin alueellisesti eri kohderyhmille.

Teimme Neuvo 2020 -käyntejä liittyen maisema- ja luontokohteiden kartoituksiin 11 tilalle. Viher-suunnitelmia yksityisille ja yrityksille tehtiin 12 kpl. Ympäristösopimussuunnitelma maatalousluonnon monimuotoisuus- ja maisemanhoitosuunnitelmakohteille tehtiin 8 kpl.

Vesien- ja rantojen hoitoon liittyvää koulutusta ja asiantuntijatyötä annoimme muille hankkeille ja maakunnallisille sidosryhmille. Osallistuimme Satakunnan ja Varsinais-Suomen kulttuuriympäristötyöryhmien, Ympäristökasvatusverkoston, vesien- ja merenhoidon yhteistyöryhmien ja vuonna 2018 käynnistyneen V-S vesistökuunnostusverkoston toimintaan.

Perinteisellä puutarharetkellä heinäkuussa oli 31 osallistujaa.

Elävää maaseutua taajamiin -toimintamallia jalkautettiin yhteistyöpalaverissa kuntien ja muiden viheralan toimijoiden kanssa. Maskun kunnalle laadittiin jättipalsami-vieraslain kartoitus ja torjuntasuunnitelma. Kihniön keskusta-alueelle laadittiin vihersuunnitelma.

Vuoden maisemateko -palkinnon sai Varsinais-Suomessa Waskio-Seura ja Satakunnassa Kaasmarkun kyläyhdistys. Alueemme asiakkaille sekä sidosryhmille sähköpostitse jaettava Maisemautiset ilmestyi keväällä.

Kylämaisemahankkeita toteutettiin Salon kylissä sekä Maskussa, Nousiaisissa ja Mynämäellä. Hankkeiden toimenpiteitä olivat mm. maisemien avaaminen raivaustalkoilla sekä virkistysreittien suunnittelu.

Varsinais-Suomen liiton ja Valonian kanssa toteutettiin Virkistä dataa! -hanketta, jossa on koottu koko Varsinais-Suomen kattava tietokanta virkistys- ja luontomatkailukohteista ja julkaistu ne avoimena datana. Matkailuyrittäjiä, kuntia, yhdistyksiä ja eri sidosryhmiä kannustetaan avoimen tiedon käyttöön sekä virkistyskohdetietojen ylläpitoon hankkeessa tehdyn Virma-työkalun avulla.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kanssa on käynnistetty Kiskon Saarenjärven ravinteiden keräämisen yhteistyö ja ylläpito-hanke SAAVI. Neuvomme hoito- ja kunnostusmenetelmien valinnassa, laadimme hoitosuunnitelman ja järjestämme talkoita.

Sirppujoen vedenlaadun ja tulvasuojelun parantaminen -kärkihanke käynnistettiin yhteistyössä Turun ammattikorkeakoulun ja paikallisten toimijoiden kanssa. Hankkeessa on rakennettu biohiili-hake-suodattamo, jolla testataan biohiilen tehokkuutta peltojen salaojavesien puhdistamiseen. Hankkeessa laaditaan myös tulvasuojelun ja happamuuden torjunnan suositukset alueelle.

Metsähallituksen vetämässä Lumovoimaa -hankkeessa etsittiin yhteistyössä laidunnukseen sopivia kohteita suojelualueilta ja suunniteltiin niiden hoitokäytäntöjä sekä kannustettiin yrittäjiä luonnon-suojelualueiden hoitotyöhön.

Yritysneuvonta

Asiantuntijapalveluna panostettiin maaseutumatkailun markkinointiin ja maaseutuyritysten kehittämiseen. Maaseutumatkailun tiedonvälitys Varsinais-Suomessa -hanke on järjestänyt lukuisia infotilaisuuksia. Vuoden teemana oli yritysten digitaalisen osaamisen lisääminen ja käyttöönotto yritystoiminnassa. Hanke ylläpiti myös Varsinais-Suomen Reittiryhmän toimintaa ja osallistui Varsinais-Suomen liiton Matkailufoorumin sihteeristön toimintaan.

Yritysasiantuntijamme olivat edelleen mukana laajassa lähiruokaan liittyvässä Satakunnasta – Sikses parasta -yhteistyöhankkeessa. Teemme yritysneuvontaa yhteistyössä ProAgria Länsi-Suomen kanssa ja toimimme ProYritys – Yhteistyöllä kilpailukykyä maaseutuyrityksiin -hankkeessa Satakunnassa.

Kansainvälisessä Mushroom road - sienitie -hankkeessa opastetaan luonnon raaka-aineista erityisesti sienien poimintaa ja käyttöä Pohjois-Satakunnan alueella. Kohderyhmänä alueen luonnontuotteista kiinnostuneet asukkaat ja matkailuyrittäjät. Tarkoituksena on lisätä alueen asemaa houkuttelevana kansainvälisenä matkailualueena ja lisätä maaseutumatkailun kannattavuutta.

Ruoka- ja elintarvikealalla esille nousevia uusia asioita viestitettiin yrittäjille (2 tilaisuutta, 38 osallistujaa).

Osta tilalta -päivänä 52 tilaa alueeltamme avasi ovensa kuluttajille. Viestimme aktiivisesti päivästä omissa kanavissamme ja vierailimme tiloilla päivän aikana.

Future crops -hankkeelle toteutimme gluteenittomat maistiaiset Tuorlan opiskelijoille sekä CM Eastonissa yhteistyössä yrittäjien kanssa kvinoan ja makealuupiinin tunnettavuuskampanjan lähiruokaviikolla. Järjestimme myös hygieniaosaamistetilaisuuden ja teimme asiakkaille elintarvikkeiden ravintoainelaskelmia.

Järjestötoiminta

Toimialueellamme on paikallisyhdistyksiä 108 ja henkilöjäseniä jäsenyhdistyksissä on 4077. Jatkoimme valtakunnallisen Sense-jäsenjärjestelmän käyttöä yhdessä ProAgrian kanssa. Opastimme paikallisyhdistyksiä rekisterin käytössä. Pidimme yhteyttä yhdistyksiin jäsentiedotteiden lisäksi sähköpostin, nettisivujen sekä sosiaalisen median kanavien (Facebook ja Instagram) kautta. Suurimpina kokoon-tumisina oli keväinen Naisten virkistyspäivä Kankaanpäässä (104 osallistujaa), Hengellinen päivä Kihniössä (64 osallistujaa) sekä järjestöristeily (61 osallistujaa). Impinpäivän teemana Hyppää hyvän kierteeseen -rantatapahtuma Pöytyän Savojärvellä, Kurjenrahkan luonnonpuistossa mukana oli 14 osallistujaa. Lisäksi yhdistykset järjestivät useita Loikkaa liikkeelle -tapahtumia. Edustajakokouksessa Huittisissa Suttilan seurantalokalliolla (90 osallistujaa) palkittiin Vuoden maa- ja kotitalousnaiset, Lea Tyykilä Eurajoelta, Satakunnasta ja Mirja Tiiri, Oripäästä, Varsinais-Suomesta.

Satakunnan kalatalouskeskus

Satakunnan Kalatalouskeskus oli Kalatalouden Keskusliiton maakunnallinen jäsenjärjestö, joka tuotti kalatalouden asiantuntija- sekä kalanpoikasten välityspalveluja. Kalatalouskeskuksella oli noin 85 jäsentä, jotka koostuivat pääosin osakaskunnista ja kalastusalueista.

Vuosi 2018 oli Satakunnan Kalatalouskeskuksen viimeinen toimintavuosi osana ProAgria Länsi-Suomea, sillä sen toiminnot yhdistettiin Länsi-Suomen Kalatalouskeskus ry:n kanssa vuoden 2019 alusta.

Neuvontaa ja tiedotusta

Lainsäädäntöön ja strategioihin koskevaa tietoa julkaistiin säännöllisesti verkkosivuilla, uutiskirjeenä (Ahvenposti) ja erilaisissa paikallisissa tapahtumissa osakaskuntien ja kalastajainseurojen toimesta. Kaupallisen kalastuksen neuvontahankkeessa tiedotettiin ammattikalastajia ajankohtaisista asioista ja ajettiin kaupallisen kalastuksen etuja muun muassa lausunnoin. Uudesta kalastuslaista tiedottamista jatkettiin hankerahoituksen turvin. Kalastuksentralvojen keskusteluiltoja järjestettiin vuoden aikana kolme kappaletta. Tilaisuudet ovat toimineet hyvänä kanavana kokemusten vaihtoon ja valvojen osaamisen päivittämiseen.

Kalanpoikasia jälleen maailmalle

Alueemme luonnonravintolammikkokasvattajat ovat jatkaneet hyvin toimivaa yhteistyötä kanssamme. Tärkein välitettävä kalalaji on kuha, jota myytiin sekä Satakuntaan että ympäröiville alueille. Kuhan ja vaellussiian kasvatus onnistui mukavasti ja myydyt poikasmäärät olivat keskimääräisellä tasolla.

Hautomotoiminnalla vahvistusta siikakantaan

Kauan odotetun poikashautomon toiminta jatkui Kokemäenjoen varrella Harjavallassa. Emokalapyynti ja mädin lypsy sujuivat erittäin mallikkaasti ja haudottavaksi saatiinkin n. 120 litraa Kokemä-

enjoen vaellussiian mätiä. Poikaset istutettiin toukokuussa. Mädinhankinta toteutettiin Kalatalouskeskuksen kalastusmestarin, hautomonhoitajan ja ammattikalastajan voimin. Kalastusmestariimme vastaa hautomotoiminnan esimiestäistä. Toiminta on Satakunnan kalatalouskeskuksen, Selkämeren ammattikalastajat ry:n ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksen yhteistyötä.

Siikahankkeemme jatkui

Merikutuisen siikakannan elvyttäminen jatkui viime vuoden hyvien kokemusten pohjalta. Yhteistyötä jatkettiin Selkämeren Ammattikalastajat ry:n ja Luonnonvarakeskuksen kanssa. Hanke yhdisti elinkeinon, tutkimuksen ja neuvonnan, vahvistaen uutta toimintamallia merikutuisen siikojen elinolosuhteiden parantamiseksi. Hanke tulee laajenemaan ja toimintaa jatketaan useamman kasvattajan voimin.

Nuorisotyöhön panostetaan entistä enemmän

Vuoden aikana jatkettiin Kalaoppia kouluille -hanketta, jossa vietiin kouluille käytännönläheistä tietoa kalastuksesta, kalabiologiasta ja -ekologiasta sekä kalastuksesta elinkeinona. Koulujen kysyntä kalapille ylitti kaikki odotukset ja hankkeen aikana tavoitettiin yli tuhat oppilasta. Kalaherkut haltuun -hanke käynnistettiin ja sen turvin tullaan jatkamaan nuorisotyötä.

Jokitalkkari on virtavesien ja vaelluskalojen asiantuntija

Jokitalkkari suunnittelee ja toteuttaa vaelluskalojen elinympäristökunnostuksia sekä kartoittaa uusia potentiaalisia virtavesikohteita ja kalastusmatkailuyrittäjien mielenkiintoa näiden kohteiden kehittämiseen. Vuonna 2018 keskityimme Harjunpään- ja Kissanajan alueelle, jonne on jo tehty kalataloudellisia kunnostuksia. Alueelle on suunnitteilla myös lisää koskikunnostuksia ja kalateitä.

Uusia tuulia sekä vanhaa tuttua

Maakunnassamme on yhteensä 14 kalastusalueita, joista isännöimme seitsemää. Vastaamme edelleen Selkämeren Ammattikalastajat ry:n sihteerin tehtävistä. Muutama osakaskunta on kalastusalueiden laila hyödyntänyt myös kirjanpito- ja tilinpäätöspalveluamme. Neuvontatyötä olemme tehneet ahkerasti monilla eri tahoilla ja olemme vaikuttaneet useissa työryhmissä, jotka kehittävät alueen kalataloutta.

Talouden tunnusluvut 2018

ProAgria Länsi-Suomi ry 1.1.2018–31.12.2018

TULOSLASKELMA

TUOTOT

Valtion varsinainen määräraha	435 359,28
Erytisavustus neuvontatoimintaan	43 457,00
Muut julkiset tuet, hankeraha	999 131,22
Palvelumaksut ja myyntituotot	2 598 515,59
Muut toiminnan tuotot	80 425,04
TUOTOT YHTEENSÄ	4 156 888,13

KULUT

Palvelutoiminnan kulut	- 567 006,50
Henkilöstökulut	- 2 641 529,26
Vapaaehtoiset henkilösivukulut	- 127 749,94
Poistot ja arvonalentumiset	- 18 910,53
Muut kulut	- 906 689,77
KULUT YHTEENSÄ	- 4 261 886,00

TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ - 104 997,87

VARAINHANKINTA

Tuotot	122 643,00
TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ	17 645,13

SIIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA

Tuotot	1 204,59
Kulut	- 2 331,08
TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ	- 1 126,49

TILIKAUDEN TULOS 16 518,64

VÄLITTÖMÄT VEROT

- 13 664,04

TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ 2 854,60

ProAgria keskuskeskukset valtakunnallisesti 2018

Avaintiedot

- Bisnes+ lanseerattiin ensimmäiseksi maitotiloille
- Johtamispalvelut kehittyivät ja toi uusia toimintamalleja mm. Minun polkuni ja strategiaan keskittyvät asiantuntijat
- Agile-toimintamalli otettiin käyttöön ryhdittämään tiimityötä
- Talouspalvelujen kysyntä kasvoi edelleen

Digitalisaatio

Tiedolla johtaminen tarkastelussa

Digitalisaatio ja tiedon hyödyntäminen ovat keskeisessä roolissa ja niiden tuomilla mahdollisuuksilla haetaan parannusta maatalouden tehokkuuteen, kilpailukykyyn sekä automaation ja uusien toimintatapojen hyödyntämiseen asiantuntijoiden ja viljelijöiden työssä.

Yksi tärkeimmistä digitalisaation kehityskohteista on Bisnes+, jonka kehittivät yhdessä ProAgria, Faba ja Mtech maatalon johtamisen kokoavaksi työkaluksi. Se lanseerattiin keväällä maitotiloille. Palvelussa yrittäjän määrittelee tiedot ja tulokset helposti saataville yhteen selkeään näkymään. Bisnes+ on syntynyt yrittäjien tarpeista ja kehitty jatkuvasti uusilla toiminnallisuuksilla.

Bisnes+ perustuu alustatalousperiaatteeseen ja sen yksi tärkeä ulottuvuus on ekosysteemin rakentaminen. Ensimmäinen kumppanisopimus allekirjoitettiin vuoden 2018 lopussa. www.bisnesplus.fi.

Johtaminen ja talous

Johtamispalveluissa merkittävää kehitystä

Johtamispalveluja tuotteistettiin siten, että strateginen, taktinen ja operatiivinen johtaminen tarkentuvat. Moniosajatiimien ja valtakunnallisten kehitysryhmien yhteistyönä muodostui malli tärkeimpien asiakasryhmien yrityskokonaisuudesta. Ymmärrys kasvoi siihen sisältyvistä syy- ja seuraussuhteista sekä tuotannon, talouden ja johtamisen yhdistävästä johtamisesta.

Johtamispalvelujen kehittäminen keskittyi maatilayrityksen strategiseen johtamiseen. Osana tätä työtä muodostui Minun Polkuni -palvelu. Palvelua testattiin asiakkaiden kanssa ja vastaanotto oli rohkaisevan positiivista.

Asiakkaan ympärille organisoitumisessa Agile-toimintamalli otettiin käyttöön useamman keskuksen tiimityömalliksi. Lisäksi laadittiin ensimmäiset hahmotelmat laaja-alaisten strategiakonsulttien organisoitumismallista, mikä tukee johtamispalveluiden laatua tulevaisuudessa.

Talouspalvelujen hyvä kysyntä jatkuu

Talouspalvelujen kysyntä jatkui vilkkaana. Viime vuosina toteutuneet sato- ja markkinariskit ovat kasvattaneet hyvin ja huonosti menestyvien tilojen välistä eroa. Hyvät yritykset pystyvät varautumaan riskeihin. Jos huonompi skenaario toteutuu, on siihen toimintasuunnitelma jo valmiina.

Neuvo 2020:n kilpailukykypalvelut olivat suosittuja. Niiden avulla toteutettiin strategista suunnittelua, talouden simulointia, talouden hallinnan kehittämistä, riskianalyysijä sekä talouteen liittyvien erityiskysymysten ratkaisua. Palvelua hyödynsi 3 100 asiakasta. Kaikkiaan Neuvo 2020 -palveluja tehtiin 6 712 asiakkaalle vuoden aikana. Neuvo-palvelujen kysynnän kasvusta huolimatta talouspalveluja toteutettiin myös laajasti etenkin tili- ja johtamispalveluissa. Yhtiöittämis- ja omistajanvaihdospalveluiden kysyntä jatkui vakaana.

Talouspalveluiden kehityksen kärkenä oli tuotannon- ja talouden yhdistävän palvelun sekä toimintamallin kehittäminen yhdistettynä yrityskokonaisuuden johtamiseen. Kasvin- ja kotieläintuotannon tuotantokustannuslaskelmien, budjetointi- sekä Maatilan Tulosanalyysi -palvelun kautta tuotanto- ja talous onnistuttiin yhdistämään havainnollisesti.

Pitkän aikavälin taloussuunnittelun kehittämiseksi käynnistettiin taloussuunnitteluohjelmiston uudistusprojekti. Tavoitteena on kehittää myös uudistunut talousasiantuntijoiden toimintamalli ja rakentaa taloustietokanta vertailutiedon kerryttämiseksi sekä tiedon edelleen jalostamiseksi.

Tilipalvelujen kehittämisen osalta tekeminen painottui ProAgria Keskuksista muodostuvan verkoston toimintamallin yhteistyön kehittämiseen. Tilipalvelujen rooli on tärkeä sekä talouden suunnittelun että seurannan näkökulmasta. Sähköisen taloushallinnon yleistyessä kirjanpitäjien rooli muuttuu, mutta tärkeys keskeisimpänä reaaliaikaisen talouden havainnoijana yritysten suuntaan korostuu.

Talous- ja johtamispalvelujen kehittämistä toteutettiin useissa ProAgria Keskusten hankkeissa. Talouskonsultointiyhteistyötä jatkettiin Atrian kanssa. Lisäksi talous- ja johtamisasiantuntijuus oli kattavasti esillä sidosryhmien tilaisuuksissa luento- ja asiantuntijapuheenvuoroissa.

Tuotantopalvelut

Tuotosseuranta 120 vuotta maitotilojen arjessa

Tuotosseurannan juhlavuosi oli esillä koko vuoden ja huipentui lokakuussa KoneAgriassa pidettyyn juhlaseminaariin, jonne kutsuttiin kaikki tuotosseurantatilat. Seminaarissa palkittiin niistä ansioituneimmat.

Tuotosseurannan asiakaspalvelu keskitettiin yhdistämällä Mtechissä ja ProAgria keskuksissa toimineet asiakaspalvelut ProAgrian Tuotosseurannan asiakaspalveluksi. Asiakaspalvelu toimii puhelimitse ja sähköpostitse palvelun arkipäivisin asiakkaita ja asiantuntijoita. Asiakaspalvelu vastaa tuotosseurantaan liittyviin kysymyksiin sekä kehittää tuotosseurantatiedon laatua.

Tuotosseurannassa toteutettiin huhtikuussa viiden vuoden välein tehtävä ICAR-auditointi, In-

ternational Committee for Animal Recording. Arvioinnissa katsottiin lypsykarjan tuotosseurannan, jalostusarvostelun ja lammastuotosseurannan sekä emolehmätarkkailun toiminnot. Myös tuotosseurannan ohjesääntö päivitettiin ja se astui voimaan 1.1.2019.

Ruokintaan avuksi uudistuneet työkalut ja palvelut

Ruokinnan ohjaus -palvelut uudistuivat vuoden aikana asiakkailta tulleiden toiveiden mukaisesti. Palvelut räätälöityvät asiakastarpeiden mukaan ja ruokintaa tarkastellaan halutuun väliajoin sekä laskelmilla että karjahavainnoilla. ProAgrian eläinravitsemuksen osaamista, ruokinnan kokonaisuuden hallintaa sekä seurantaa ja suunnittelua arvostettiin ja Ruokinnan ohjaus -palvelun kysyntä kasvoi hieman edellisestä vuodesta. Palvelua täydentämään syntyivät myös täsmäpalvelut, joissa syvennyttään tuotannon eri osa-alueisiin tietoja, havaintoja ja hyviä käytäntöjä yhdistämällä.

Vankan pohjan suunnittelulle luo uudistunut KarjaKompassin Seurantalaskelma, joka tarjoaa aiempaa havainnollisemmin sekä biologisia että taloudellisia tunnuslukuja ja vertailutietoa ruokinnan onnistumisesta.

Lihanauta-asiantuntijat verkostoituivat kansainvälisesti

Lihanauta-asiakkaille tehtiin palveluja ruokinta-, viljely- ja tuotantosuunnitelmien, tukihau ja talouslaskelmien parissa mukaan lukien Neuvo 2020 -palvelut sekä hankkeiden asiantuntijatyöt.

Liha-asiantuntijat järjestivät opintomatkan Ruotsiin tutustuen muun muassa sikäläiseen lihanautaneuvontaan Växän asiantuntijoiden vieraana sekä lihantutkimuskeskukseen Skarassa. Lihaa Etelä-Savosta hanke järjesti alueen naudanlihantuottajille opintomatkan Itävaltaan ja Saksaan alkuvuodesta 2018. Lihanauta-asiantuntijat olivat esillä myös erilaisissa tapahtumissa kuten KoneAgriassa sekä lihanautarakennusten avajaisissa.

Lammastuotannon palveluissa tuotosseuranta vahvisti asemaansa

Lampaiden tuotosseurannalle saatiin ICAR-hyväksyntä. Vuosittaiset tuotosseurannan tilastot julkaistiin kesäkuussa. Lisäksi valmisteltiin lampaiden tuotosseurannan ohjelmiston uudistusta.

Valtakunnalliset lammaspäivät järjestettiin Oulussa teemalla Lampaiden hyvinvointi. Syyspäivät pidettiin Lahdessa aiheena Lammastalous nyt ja tulevaisuudessa. Innovatiivista ja kestävä kehityksen lammas- ja vuohtuotantoa kehitettiin eurooppalaisessa iSAGE-hankkeessa yhdessä Luken kanssa. Pohjoismaisessa lammaskokouksessa Internordenissa Islannissa esitettiin yhteenveto ProAgrian lammaspalveluista.

Kasvintuotannon kannattavuuteen parhaita käytäntöjä

Viljelysuunnittelu on ProAgrian kasvintuotannon asiantuntijapalveluista merkittävin ja asiakasmäärältään suurin palvelu. Viljelysuunnittelussa ja kasvukauden aikaisissa asiantuntijapalveluissa otettiin käyttöön palvelun tehokkuutta parantavia sähköisiä työvälineitä ja toimintamalleja. Asiantuntijoiden tiedonvaihtoa ja reagoitinopeutta lisättiin kasvukauden aikaisten ja markkinatilannetta selvittävien katsausten ja mobiilitiedotteiden avulla. Maan kasvukunnon ja pellon vesitalouden merkitys korostui toisen peräkkäisen sääolosuhteiltaan haasteellisen kasvukauden jälkeen.

Viljelyn kehittämisen ViljelyKasvu-ryhmissä haettiin parhaita käytäntöjä ja ratkaisuja kasvintuotannon kannattavuuden parantamiseksi sekä viljelyn tehostamiseksi. Pienryhmätoiminta niin vilja-, luomu- kuin nurmipuolella edisti myös tilojen välistä verkostoitumista. Luomuperuskursseilla oli ennätysmäärä osallistujia. Neuvo 2020:ssa tarjottiin aktiivisesti palveluita, kartoituksia ja selvityksiä ympäristön, kasvinsuojelun, maan rakenteen ja ilmaston kannalta sekä luomutuotantoon siirtymiseen, energiaratkaisuihin ja maatilan nykyaikaistamisen ja kilpailukyyn parantamiseen.

Kasvutilanneraportointi tarttui kasvukauden ajankohtaisiin aiheisiin ja oli esillä monissa tiedotuskanavissa

Luomutuotannossa vahvistettiin kansainvälisiä verkostoja

Luomutuotannon asema kannattavana tuotantosuuntana säilyi. Luomuviljelijöiden tulos on ollut viime vuosina selvästi tavanomaista parempi. Luomuviljojen hyvät hinnat ja kysyntä ovat tukeneet hyvää tulosta. Tämä on myös näkynyt luomuun siirtyvien tilojen kasvavina määrinä. Loppuvuodesta MMM:n

tekemä linjaus, ettei uusia luomusitoumuksia ja lisäalaa voi hakea enää tällä ohjelmakaudella, muuttaa luomutuotannon painopistettä olemassa olevien luomutilojen kehittämiseen.

ProAgria järjesti syyskuun lopulla Seinäjoella osana MMM:n rahoittamaa Luomumaidontuotannon hyvien käytäntöjen jakaminen -hanketta pohjoismaisen luomulehmien terveyteen keskittyvän seminaarin. Tapaamisen tavoitteena on luoda ja ylläpitää kontakteja naapurimaiden kollegoihin, jakaa tietoa hyvistä käytännöistä ja etsiä yhdessä ratkaisuja tilojen haasteisiin. Seinäjoen seminaariin osallistui nelisenkymmentä luomumaidontuottajien parissa työskentelevää asiantuntijaa Suomesta ja muista Pohjoismaista.

Yrityspalvelujen keskiössä yhteistyön tiivistäminen

Maaseudun kehittämisessä yrityspalvelujen osalta keskityttiin yhteistyön tiivistämiseen eri tahojen kanssa. Yrityspalvelujen kohderyhmänä ovat maatalousyrittäjät ja maaseudun Pk-yritykset. Vaikuttavuutta vahvistettiin olemalla mukana CAP 27 -valmistelussa, työpajoissa ja maaseudun verkostoissa. Yrityspalvelujen valtakunnallista kehitystä ja koordinoitua valittiin tekemään työparina Satu Nurmi ProAgria Etelä-Suomesta ja Pekka Häkkinen ProAgria Etelä-Savosta.

PROAGRIA LÄNSI-SUOMEN TOIMIHENKILÖT

KASVI

Satu Näykki • 043 825 1225
 Palvelupäällikkö
 kasvintuotanto,
 luomutuotanto

Heikki Ajosenpää • 050 602 58
 kasvintuotanto,
 luomutuotanto

Elisa Kivioja • 050 541 2042
 kasvintuotanto,
 siementuotanto

Alma Lehti 0400 725 995
 luomutuotanto,
 kasvintuotanto

Jenni Lukkaroinen 040 016 4044
 kasvintuotanto

Iiro Lintula 050 325 3639
 kasvintuotanto

Juho Moisio • 0400 838 924
 kasvintuotanto

Jarmo Pirhonen • 050 569 6885
 kasvintuotanto

Minna Pohjola • 050 664 72
 marjantuotanto

Marja Tuononen • 040 5919 489
 puutarha- ja
 erikoiskasvituotanto

MAITO JA NURMI

Sanna Jääskeläinen • 050 517 7750
 Palvelupäällikkö
 maidotuotanto, ruokinta

Anu Ellä • 040 180 1260
 nurmentuotanto,
 pienryhmätoiminta

Jarkko Storberg • 0400 849 992
 nurmentuotanto,
 investointien suunnittelu ja
 ympäristöluvut

Anne Johansson • 0400 719 413
 luomutuotanto,
 työterveyshuolto

Annika Kilpiö • 043 827 3571
 maidontuotanto

Mari Koskela • 040 536 5863
 työterveyshuolto
 kasvintuotanto

Oona Laaksonen 044 431 4339
 maidontuotanto, ruokinta

Helinä Mukka • 050 590 2083
 maidontuotanto

Riikka Mäkilä • 040 180 1560
 nurmentuotanto

Tarja Peltomäki • 040 741 7397
 maidontuotanto

Ulla-Maija Reinilä • 050 365 2037
 maidontuotanto

Lisbeth Rintala • 050 356 4738
 maidontuotanto, talous- ja
 investointisuunnittelu,
 kirjanpito

Katariina Tuominen 050 604 56
 maidontuotanto

YRITYS JA TALOUS

Talous

Simo Saarikallio • 0500 743 272
 Palvelupäällikkö
 maatilojen rahoitus- ja
 investointi-tukisuunnittelu,
 kasvintuotanto

Risto Heininen 0400 862 006
 omistajajärjestelyt ja
 sopimusasiat

Veli-Matti Jalli 040 649 2957
 maatilojen rahoitus- ja
 investointi-tukisuunnittelu

Juho Juusela • 043 825 1224
 liiketoimintasuunnitelmat

Mikko Mattila • 050 608 52
 maatilojen
 sukupolvenvaihdokset,
 liiketoimintasuunnitelmat

Kari Ranta • 050 569 6890
 maatilojen
 omistajanvaihdokset
 ja yritysajattelut,
 liiketoiminnan
 kehittäminen

Pertti Riikonen • 0400 598 819
 maatilojen omistajanvaihdokset
 ja yritysajattelut,
 liiketoiminnan kehittäminen

Maarit Syrjälä • 050 590 2082
 liiketoimintasuunnitelmat,
 kirjanpito ja verotus

Eero Vanhakartano • 0500 190 180
 Liiketoimintasuunnitelmat,
 ViljelyKasvu

Tilipalvelut

Jaana Laaksonen 044 486 3817
 Palvelupäällikkö

Anu Aho 050 569 6886
 kannattavuuskirjanpito,
 tilipalvelut

Christa Luoto 050 569 6881
 harjoittelija, tilipalvelut

Satu Paananen 043 827 3633
 kannattavuuskirjanpito,
 hanketoiminta

Riia Rantala • 0400 838 925
 tilipalvelut, kasvintuotanto

Yritys

Anne Heikintalo • 050 527 7145
 Palvelupäällikkö
 maaseutuuyritysten rahoitus-
 ja investointisuunnittelu

Annina Luotonen • 040 661 9010
 maaseutuuyritysten
 rahoitus- ja
 investointisuunnittelu

Sari Uoti • 050 552 1626
 maaseutuuyritysten rahoitus-
 ja investointisuunnittelu

MAA- JA KOTITALOUSNAISET

Maija Willman 0500 323 136
 toiminnanjohtaja
 ruokaneuvonta, järjestöasiat

Ruoka ja yritys

Anna Kari 050 555 8440
 ruoka- ja kuluttajaneuvonta,
 kampanjat

Henna Kyyrä 043 8250 583
 ruoka- ja matkailuneuvonta

Mari Mäenpää 050 603 69
 ruoka-, yritys- ja
 laatuineuvonta,
 järjestöasiat

Leena Ylikännö 0400 637 591
 yritys-, ruoka-, matkailu-
 ja palvelualat,
 luonnontuotteet

Maisema

Terhi Ajosenpää 043 825 1221
 maisema- ja
 ympäristösuunnittelu,
 virkistyskäyttö

Katri Salminen • 050 664 74
 maisema- ja
 ympäristösuunnittelu

TEKNIikka

Vesitalous

Kimmo Laine • 050 512 1400
 Palvelupäällikkö
 vesitaloussuunnittelu

Tapani Kyrölä • 050 593 5877
 vesitaloussuunnittelu

Energia

Manu Hollmén 0400 422 658
 uusiutuvat energiamuodot,
 tekniikka ja kannattavuus,
 lämpöyrittäminen

Jukka Kontulainen • 040 829 8135
 energianhallintapalvelu
 tiloille, energiasuunnitelmat

SISÄISET PALVELUT

Timo Junnila 0500 665 918
 toimitusjohtaja

Katja Huhtala 040 726 6448
 talouspäällikkö

Sanna Lindén 044 431 4193
 kehityspäällikkö, HR

Emma Pikkarainen 050 66 470
 markkinointi- ja
 viestintävastaava

Susanna Heikkilä 050 301 4890
 hankeasiantuntija

Tuula Kuparinen 040 672 1490
 toimistosihiteeri

Tuula Salomaa 0400 929 353
 toimistosihiteeri

Petteri Aakula 040 544 8877
 ATK-laitteet ja ohjelmistot

Veli-Pekka Koivisto 0400 501 661
 ATK-laitteet ja ohjelmistot

s-postit ovat muotoa:
 etunimi.sukunimi@proagria.fi
 etunimi.sukunimi@maajakotalousnaiset.fi

PALVELUTOIMISTOT:

(avoinna klo 9-15.00)

Pori, Itsenäisyydenkatu 35 A, 28130 Pori

Turku, Artturinkatu 2 A 67, 20200 Turku

ALUETOIMISTOT PALVELEVAT
SOPIMUKSEN MUKAAN:

Keskuskatu 51 B, 38700 Kankaanpää

Kiiruuntie 1, 31400 Somero

Luvalahdentie 1, 27500 Eura

Vareliuksenkatu 2 B, 32200 Loimaa

Torkinkatu 14, 32700 Huittinen

Örninkatu 15, 24100 Salo

PRO
Agria Länsi-Suomi

ProAgria Länsi-Suomi
Itsenäisyydenkatu 35 A, 28130 PORI
Artturinkatu 2 A 67, 20200 TURKU
P. 020 747 2550

info.lansi@proagria.fi
www.proagria.fi/lansi

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET
LÄNSI-SUOMI

www.maajakotitalousnaiset.fi/lansi

Seuraa, tykkää, tägää ja kommentoi
[@ProAgria](https://www.facebook.com/ProAgria) [#proagria](https://www.instagram.com/ProAgria)